

Aprob ____/_semnat/____

Mihail COTOROBAI,
Avocat al Poporului (Ombudsman)

RAPORT
privind vizita preventivă efectuată în Izolatorul de detenție provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Basarabeasca,
la 12 octombrie 2017

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Oficiului Avocatului Poporului, Secția Prevenirea Torturii:

- *Lilian Tudosan,*
- *Iurie Dubenco,*
- *Alexandru Zubco.*

I. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La 12 octombrie 2017, funcționarii Oficiului Avocatului Poporului, Secția prevenirea torturii au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de detenție provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratul de poliție Basarabeasca.

Vizita a fost realizată în următoarea componență (*în continuare membrii OAP*):

1. Alexandru Zubco – Șef secție, Oficiul Avocatului Poporului;
2. Lilian Tudosan – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului.
3. Iurie Dubenco – Consultant superior, Oficiul Avocatului Poporului.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute, împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante cu mandat de prevenire în IDP din cadrul Inspectoratul de poliție Basarabeasca.

Ultima vizită de monitorizare: 2013

Alte vizite: IGP – septembrie 2017.

Standarde de monitorizare:

- 1) Normele CPT;
- 2) Regulile ce țin de Standardele minime privind tratamentul deținuților;
- 3) Rezoluția CES nr.663 C (XXIV) din 31/07/1957 privind Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților;
- 4) Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2;
- 5) Rezoluția ONU nr.43/173 din 09/12/1988 privind Principiile pentru protecția persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau închisoare;
- 6) Rezoluția ONU A/RES/57/199 din 18/12/2002 privind Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.
- 7) Codul de executare / Statutul Executării pedepsei de către condamnați.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie este destinat pentru detenția persoanelor reținute pe un termen ce nu depășește 72 ore pentru adulți și 24 ore pentru minori. Izolatorul dispune de 6 celule, dintre care doar 2 celule sunt funcționale. La momentul vizitei în Izolator nu era deținută vreo persoană.

III. Cooperarea

Conducerea IP a dovedit disponibilitate pentru comunicarea directă cu membrii OAP și a permis accesul în locurile solicitate de echipa de vizită. În timpul efectuării vizitei membrii OAP nu au avut restricții la accesul în instituție, la registrele interne de evidență, spațiile de detenție, birourile de audiență, blocul

alimentar, curtea de plimbare. La fel, nu a fost restricționată posibilitatea de a avea interviuri confidențiale cu persoanele aflate în custodia organului de poliție.

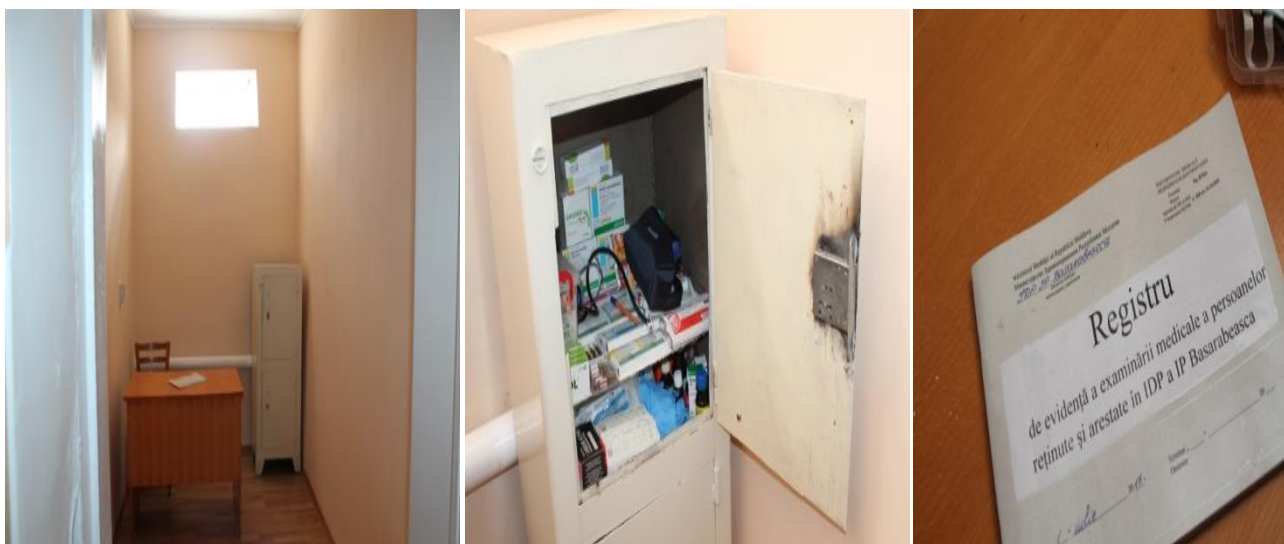
IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În perioada vizitei, plângeri referitor la abuzuri / tratament inuman și sau degradant din partea angajaților izolatorului nu au parvenit. Potrivit angajaților, incidente sau violențe între deținuți nu au fost înregistrate în 2017. Izolatorul nu se confruntă cu problema suprapopulării.

V. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI RELELOR TRATAMENTE

Accesul la avocat. Izolatorul dispune de un birou de audiență. Biroul, aparent, asigură confidențialitatea discuțiilor cu persoanele arestate. Potrivit Șefului IP, avocații sunt informați despre locul aflării clienților lor prin telefon. Suplimentar ne-a informat că colaborarea cu avocații din cadrul Sistemului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat este satisfăcătoare. Aceștia se prezintă ori de câte ori este necesar.

Asistența medicală. Asistența medicală primară se acordă persoanelor deținute în izolator de către felcerul instituției, acesta fiind angajat prin cumul. Din spusele persoanelor responsabile de IDP, examinarea medicală se efectuează la intrarea și ieșirea din IDP. În caz de urgență este solicitat serviciul de asistență medicală de urgență teritorial (903). Biroul medicului este localizat la intrare în Izolator, acesta fiind renovat recent. Biroul fiind dotat cu masa, scaun și safeu. În safeu fiind păstrate registrele și medicamentele necesare pentru acordarea asistenței medicale primară. Totodată a fost depistat lipsa patului pentru examinarea medicală a persoanelor plasate în Izolator.

Informarea rudelor/apropiaților. Echipa de vizită a fost asigurată precum că rudele sunt informate cu privire la reținerea persoanelor. Acest fapt a fost confirmat și de persoanele custodiate. Informarea este efectuată de către ofițerul de serviciu sau ofițerul de urmărire penală. În pofida acestui fapt, careva însemnări cu privire la informarea/neinformarea rudelor nu există, respectiv nu au fost observate fișele privind drepturile și obligațiile preveniților în locul de detenție, inclusiv la persoanele custodiate.

Formularea plângerilor. Membrii OAP nu au observat care sunt mecanismele de asigurare a dreptului la petiționare/ formulare de plângeri, în special în cazuri de rele tratamente. Aparent, aceasta speță persistă în majoritatea Izolatoarelor de poliție. Prin urmare, revine în sarcina IGP să identifice un mecanism ce ar asigura dreptul la petiționare (neconfundat cu ancheta penală) cât și a posibilității de a depune plângeri.

Supravegherea deținuților. Supravegherea deținuților se realizează de către un supraveghetor, ușile camerelor de detenție fiind prevăzute cu vizor și vizetă. Holul Izolatorului și biroul pentru audiență și întrevederi sunt supravegheate video.

Siguranța și paza preveniților. Similar altor situații observate în vizitele inopinante, în Izolatoarele de detenție provizorie lipsește / insuficient personal specializat în domeniu. De regulă, funcțiile respective sunt asigurate de angajați ai poliției din Unitatea de gardă, serviciul escortă sau personalul de serviciu, ceea ce poate constitui o problemă majoră în cazul complexității și cumulării mai multor atribuții în același timp, în special poate afecta siguranța preveniților.

VI. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

Izolatorul dispune de 2 (două) celule funcționale. Celulele 1 și 2 sunt destinate pentru deținerea a 2 (două) persoane concomitent. Ambele celulele sunt dotate cu paturi etajate, mese, scaune (lemn-fier) și bloc sanitar. În ambele celule, paturile sunt amplasate imediat după peretele blocului sanitar. Veceul nu are ușă, respectiv persoana este nevoită să înfrunte mirosul și incomoditatea respectivă. Aparent, condițiile celulelor nu permit amplasarea într-un alt mod a paturilor și/sau veceurilor.

În membrilor OAP, persoanele plasate în celulele sunt nevoite să se acomodeze incomodității respective. Situația se poate agrava în cazul plasării a două persoane în celulele menționate supra. Pe lângă mirosul specific și neasigurarea intimității pot surveni situații de violență între custodiați. **Avocatul Poporului susține că în condițiile respective poate exista un tratament inuman și/sau degradant, iar angajații IP urmează să nu admită asemenea tratament.**

Celula nr.1

Celula nr.2

În fiecare celulă este amenajat un veceu izolat de restul spațiului de un perete cu înălțimea de aproximativ 1 m. Veceul este deschis și nu asigură condiții decente și intimitate. În celule persistă un miros specific neplăcut din cauza stării neigienice a celulelor și a veceului. În aceeași stare se află și lavoarul din celule. Membrii OAP au constatat că deținuților nu le sunt asigurate saltele, perne, păături și lenjerie curată. Mai mult, acestea fiind într-o stare deplorabilă. Pereții din celule sunt murdari și pe alocuri deteriorați.

Ferestrele celulelor sunt de dimensiuni mici și acoperite cu gratii metalice în două rânduri. Ferestrele limitează considerabil accesul la lumina naturală și aerisirea încăperii. Iluminarea artificială este slabă. Suplimentar, am fost informați ca accesul la utilizarea apei potabile nu este posibil în perioada de la ora 11.00 la ora 16.00 min., din cauza sistării alimentării cu apă potabilă în tot orașul.

Avocatul Poporului susține că „...fiecare deținut trebuie să fie asigurat cu un pat separat, cu lenjeria de pat suficient de curată, care să fie schimbată suficient de des pentru a asigura curățenia acesteia ... ferestrele încăperilor unde se dețin persoane private de libertate, trebuie să fie suficient de mari, pentru ca deținuții să poată citi sau munci la lumina naturală. Amplasarea acestor ferestre trebuie să permită pătrunderea de aer proaspăt și asta chiar dacă este sau nu ventilație artificială. Totodată, lumina artificială trebuie să fie suficientă pentru a permite deținutului să citească sau să muncească fără să-și strice vederea. SMR, Regula 19”.

Biroul de audiență este dotat cu o masă și trei scaune. Potrivit conducerii IP, audierea persoanelor reținute, precum și întrevederile cu avocații se efectuează în biroul respectiv. Biroul este într-o stare satisfăcătoare.

Potrivit art.215 din Codul de Executare al R.Moldova, condițiile de deținere a căruia, în virtutea regimului sau a sancțiunii disciplinare aplicate, limitează aflarea deținutului la aer liber, i se acordă o plimbare zilnică cu o durată de cel puțin o oră. Astfel Izolatorul dispune de o curte amenajată pentru plimbările zilnice ale deținuților. **Un loc special amenajat în cazul timpului de afară nefavorabil (ploi, soare puternic) nu există, la fel curtea nu dispune de bănci sau scaune.**

Alimentarea deținuților se efectuează potrivit Hotărârii Guvernului nr.609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților. Livrarea alimentației este asigurată de un agent economic local, conform un acord comercial.

Deținuții au posibilitatea de îmbăiere o dată pe săptămână. Baia din izolator dispune de două bransamente de scurgere a apei. Baie și veceul sunt într-o stare insalubră și din acest motiv persistă un miros insuportabil.

Membrii OAP au consultat Registrul de primire-predare a serviciului în IDP, Registrul observațiilor și propunerilor ce exercită controlul în IDP, Registrul de evidență a scoaterii din camere și celule a persoanelor reținute și arestate, Registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP, Registrele medicale și Registrul vizitatorilor IP Basarabeasca. Au depistat curențe în completarea Registrului de evidență a vizitatorilor. Spre exemplu, se practică notarea orei de intrare a persoanei în Inspectoratul de poliție. Însă, nu se fixează ora ieșirii acestora din incinta acestuia.

Potrivit conducerii IP, persoanele arestate sunt etapate spre Penitenciarul nr.5 Cahul, Penitenciarul nr.13 Chișinău cât și la ședințele de judecată.

Din cele relatate s-a stabilit că Inspectoratul nu dispune de serviciul escortă și nici de unitate specială de transport pentru etaparea persoanelor deținute\arestate.

Din aceste considerente la etaparea persoanelor este utilizat automobilul Serviciului patrulare. Acest fapt periclitizează activitatea organului de poliție.

Reieșind din cele constatate în timpul vizitei, în scopul ameliorării situației deținuților și garantării respectării dreptului constituțional la securitatea fizică și psihică garantat de art.24 din Constituția Republicii Moldova, conducându-mă de prevederile art.24 a Legii nr.52 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) din 03 aprilie 2014:

RECOMAND:

Inspectoratului General al Poliției:

1. De asigurat IP Basarabeasca cu mijloc de transport standardizat pentru etaparea persoanelor deținute/reținute;
2. De instituit funcția de Șef pe Izolator cu atribuții exclusive în domeniul asigurării funcționalității IDP, administrării, gestionării resurselor umane interne, escortei, precum și asigurarea dreptului la libertate și siguranță a persoanelor custodiate.

Inspectoratului de poliție Basarabeasca:

1. De a asigura deținuții cu plapome, saltele și lenjerie de pat curate, în conformitate cu Codul de executare și Statului executării pedepsei de către condamnați.
2. De întreprins măsuri în vederea efectuării reparației cosmetice în celula nr.1 și nr.2.
3. De sigilat în conformitate cu legislația în vigoare celulele nefuncționabile.
4. De întreprins măsuri în vederea schimbării geamurilor din celulă astfel încât să pătrundă lumina naturală și aerul curat.
5. De întreprins măsuri în vederea iluminării artificiale a celulelor cu o intensitate adecvată.
6. De a întreprinde măsuri organizatorice privind separarea blocurilor sanitare, inclusiv în vederea asigurării intimității, cu ușă de acces sau perdea, conform prevederilor art. 226 Cod de executare.
7. De a întreprinde măsuri pentru întreținerea băii într-o stare sanitară satisfăcătoare.
8. De dotat biroul medical cu pat pentru examinarea persoanelor plasate în IDP.
9. De întreprins măsuri în vederea completării Registrului de evidență a vizitatorilor conform cerințelor stabilite.
10. De asigurat curtea de plimbare cu un loc special amenajat pe perioade climateric nefavorabile.

Coordonat,

Șef Secție, Secția prevenirea torturii OAP / semnat /

Alexandru ZUBCO